

بررسی عوارض اسکلتی - عضلانی و ارتباط آن با وضعیت بدن هنگام انجام کار در بین جامعه کارگری شهرستان زرنده

طیبه رنجبر^۱ - مسعود موسی پور^۲

۱- کارشناس بهداشت حرفه ای مرکز بهداشت شهرستان زرنده ۲- رئیس ایمنی، بهداشت و محیط زیست شرکت زغالسنگ کرمان

چکیده

در جهان صنعتی امروز بسیاری از کارکنان و کارگران ناچارند خود را با شرایط نامناسبی که محیط و ابزار مورد استفاده به آنها تحمیل می کند، منطبق و متناسب سازند و با محدودیتهای ایجاد شده به گونه ای کنار آیند. نبود تناسب جسمی، ناراحتیهای جسمانی را سبب می شود که از آن جمله می توان به ناراحتیهای اسکلتی - عضلانی، که از دسته شایع ترین عوارض ناشی از کار در جوامع امروزی هستند، اشاره کرد. بر پایه آمار موجود، نزدیک به ۴۸ درصد از کل بیماریهای ناشی از کار و آسیبهای اجتماعی، که در اثر عوامل فیزیکی و یا مکانیکی ایجاد می شوند و خود در زمره ناراحتیهای اسکلتی - عضلانی شمرده می شوند، تشکیل می دهند.

این پژوهش مطالعه مقطعی است که در آن عوارض اسکلتی - عضلانی و ارتباط آن با وضعیت بدن هنگام انجام کار در بین ۴۵ نفر از کارگران بخشهای مختلف صنعتی، خدماتی و تولیدی شهر زرنده مورد بررسی قرار گرفته است. ۳ گروه از افراد انتخاب شده اند که در ۳ موقعیت کاری ۱- ایستادن طولانی مدت ۲- خم شدن سر، تنه و کمر به سمت جلو در حالت نشسته یا ایستاده ۳- حرکات تکراری قرار داشتند. و برای انجام این پژوهش از پرسشنامه نوردیک استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون مربع کای و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج آزمون مربع کای نشان داد که بین هر کدام از عوارض اسکلتی - عضلانی (شامل ناراحتی گردن، شانه، ... با موقعیت کاری کارگر ارتباط معنی داری وجود دارد ($\chi^2_{0.05} = 5.999$ و $\alpha = 0.05$). یعنی وضعیت بدن هنگام کار در بروز عوارض اسکلتی - عضلانی مؤثر است. موقعیت کاری گروه ۳ دارای بیشترین فراوانی (۵۰.۵ درصد) و موقعیت گروه کاری ۱ دارای کمترین فراوانی (۴.۴ درصد) بود. در بین اندام های مورد نظر کمر (۶۵/۵ درصد) و رانها با (۱۱ درصد) به ترتیب دارای بیشترین و کمترین فراوانی بودند. حداقل سن ۲۸ سال و حداکثر سن ۴۶ سال با میانگین ۳۷ و انحراف معیار ۱/۳ سال بود. بیشترین فراوانی مربوط به گروه سنی ۴۰-۳۴ سال (۵۰/۵ درصد) بود. حداقل و حداکثر سابقه کار، به ترتیب ۴ سال و ۲۰ سال با میانگین ۱۰/۴ و انحراف معیار ۱/۷۵ سال بود. سابقه کار (۱۵-۹ سال) بیشترین فراوانی را داشت (منظور از فراوانی، درصد فراوانی عوارض اسکلتی - عضلانی مشاهده شده می باشد). همچنین بین سن، سابقه کار و غیبت های ناشی از کار با عوارض حاصله ارتباط معنی داری پیدا شد. ضریب همبستگی بین سن و عوارض حاصله ($r = 0.34$) بدست آمد یعنی رابطه مستقیم و ناقص، بین سابقه کار و عوارض حاصله ($r = -0.15$) بدست آمد (بیانگر رابط معکوس و ناقص) و بین غیبت ناشی از کار و عوارض حاصله ($r = 1$) بدست آمد که بعبارتی بیانگر رابطه مستقیم و کامل می باشد. بنا توجه به نتایج کسب شده، راهکارهای عملی و پیشنهاداتی در جهت کاهش عوارض اسکلتی - عضلانی ارائه شده است.

کلید واژه ها: عوارض اسکلتی - عضلانی، موقعیت کاری، آزمون مربع کای، ضریب همبستگی، ارگونومی برای ایمنی، بهداشت و آسایش